

SZÉKELY UJSÁG

FÜGGETLEN POLITIKAI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bethlen-utca 7. szám, hová a lap szellemi részét érdeklő közlemények, valamint az előfizetési és hirdetési díjak is küldendők. Megjelenik minden csütörtökön 8 oldal terjedelemben.

Felelős szerkesztő:

Dr. TÖRÖK PÁL.

Kiadótulajdonos: A kiadó bizottság.

Előfizetési árak: egy évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor., lelkészek, tanítók, községi előljárók fele áron kapják, Hirdetési díjak a legjutányosabb árak mellett, nyilttéri cikkek soronként 30 fill. számittatnak.

A béke.

Helyreállt tehát az alkotmányos rend s a korona és nemzet közötti összhang, most már béke is kell, hogy legyen az országban, mert folytatni kell a komoly munkát, pótolni az elvesztett időt.

Béke kell, mert fokozott erővel kell haladnunk a kulturális és gazdasági fejlődés útján.

Virágzó nemzeti kultúra, közvagyonosodás a nemzeti nagylét alapja. Legyen tehát béke, hogy minden figyelem ezekre irányulhasson. Csak munka tehet nagygyá egy nemzetet. Legyen tehát béke, hogy sorvasztó politikai torzsalkodások ne bénítsák a nemzet munkaerejét.

Békét akarunk. Munkálkodni és nem «csak politizálni». Időelőtti politizálás csak okvetetlenkedés lenne most ma, és mi mindig küzdöttünk közéletünk nagy betegsége: «a mindenáron való okvetetlenkedés» ellen.

Lehetnek ezidőszert elégületlenek, türelmetlenkedők. Az okvetetlenkedők tábora nem halt ki. De most el kell némulniok.

Félre a kicsinyeskedéssel!

Ha lármázni kezdenek, — bőven van rá feleletünk.

— Mit hozott az új korszak a nemzetnek? — halljuk már itt is, ott is suttogni. Mit hozott? A békét és annak ezer áldását.

— Hát vannak nemzeti vívmányok, magyar vezényszó, önnálló vámtérület? — kérdi egyik-másik gunyosan.

Hol van? A béke jegyében meginduló munkásság, fokozatos fejlődés biztos «végeredményében.» Eddig is ezt hirdettük, most sem lehet más feleletünk.

— Mi lesz, hogy lesz? — aggályoskodnak már is a nagyképűek, száz kicsinyes okot hoznak fel.

Mi lesz? A helyreállott jogfolytonosság alapján béke és haladás, a

mi sokkalta nagyobb jelentőségű, mint apró és kis vívmányok és jelszavak, s a programmpontok egyes részleteinek «azonnali» megvalósítása.

Hallgassatok tehát emberek, ne kritizáljatok, ne okvetetlenkedjétek. Béke kell ennek az országnak, hogy nyugodtan lehessen leszedni a győzelem gyümölcseit.

Hallgassatok hát emberek! Béke kell minden áron!

E vármegyének is nagy szüksége van a békére, hogy a székely nép sorsának jobbra fordításán fokozott erővel munkálhassunk. Mi magunknak kell leginkább munkálni a béke érdekében, mert hiszen az «uj kiegyezés» a mi első diadalunk. Lapunknak programmpontjai lettek valósítva. Az *általános választói jog* lapunk programjának sarkpontja, a fokozatos haladás irányelve. Békét akarunk tehát, hogy ezt meg *lehessen* és meg *kellessen* valósítani. Csakhogy aztán valóban általános szavazati jog legyen és községenkénti titkos szavazás. Csakhogy aztán lássuk is a haladás egyes fokozatait

II.

BELFÖLD.

— A kormány programja. —

A függetlenségi és 48-as párt, a néppárt és az alkotmánypárt tagjai f. hó 11-én közös értekezletre gyűltek össze Budapesten, a Royal-szálloda nagytermében, hol a kormány a pártok előtt bemutatkozott és dr. *Wekerle* Sándor miniszterelnök a kormány programját ismertette. Beszédéből közöljük a következő fontosabb részeket:

Midőn az első ízben van szerencsém az egyesült pártok ezen diszes gyülekezetében tiszteletem tétele végett megjelenni, kötelességemnek tartom azt az alapot ismertetni, a melyet a kormány megállapított.

Alkotmányos szerveink működésében zavar állott be s főleg a parlament működésének rendszeres kitolása nemcsak magának a parlamenti tevékenységnek képezte akadályát és hiusította meg a parlamentáris-

musnak érvényesülését, hanem megzavarta összes közállapotainkat. Meghiusult a népképviselői jognak azon első alkotmányos eleme, hogy a budgetjogot gyakorolja, összeszavartatott az adminisztráció és egyenes veszély fenyegette anyagi és erkölcsi érdekeinket, meg lett zavarva közéletünknek egész jogalapja s az elzüllesnek jelei mutatkoztak. Mindez kicsucosodott az alkotmány teljes és nyílt felfüggesztésének veszélyében, a mely mulhatatlanul bekövetkezik, hogy ha az országgyűlés a törvényben előírt határidőben nem ül össze.

Akkor, tisztelt uraim, midőn már csak néhány óra választott el ezen veszélynek bekövetkezésétől, mindent félretéve, első kötelességnek tartottuk az alkotmányosság folytonosságának biztosítását, elsőrendű és el nem odázható feladatnak úgy a közigazgatási, mint az állami igazgatás egész terén az alkotmányos jogrendnek helyreállítását s a joguralomnak érvényre jutását, azoknak a sérelmeknek, a melyek alkotmányunkon ejtettek, a törvény keretén belül való orvoslását. A veszély végpillanatában mi, sokban különböző politikai nézeteket valló férfiak is egyesültünk, hogy együtt működünk legalább azon időtartamon át, a mely szükséges nemcsak az alkotmányos rendnek teljes helyreállítására, hanem a jövő kiható teljes biztosítására is. *Ezért vállaltunk ő felsége meghívásának engedve tárczákat, a mint ezt tenni másként nem is lehetett, az adott közjogi alapunkon, a 67-ik alapon.*

De mind sértetlenül *fentartottuk és fentartotta* a különböző nézeteket valló férfiaknak mindegyike *saját és pártja részére teljességükben és sértetlenségükben azon elveket, a melyeket eddig képviselt, fentartotta* nemcsak ezen elveket, hanem azon érvényesítésének szabadságát.

A mint hogy ezt másként tőle senki nem is kívánta. Egy korlátozást ismertünk el és ez a korlátozás abban áll, hogy ezen átmeneti idő tartamára *a közös hadsereg vezényleti és vezérleti és szolgálati nyelve tekintetében független lévők kérdéseknnek megoldását sem nem kezdeményezzük, sem azokhoz hozzá nem járulhatunk.*

Első kötelességünk lesz t. uraim, hogy abból a kényszerhelyzetből szabaduljunk, a melybe minket a költségvetésen kívüli állapot hozott. Első feladatunk leendő a törvényhozástól imdemnitást kérni nemcsak a kiadásokra nézve, hanem az államot illető bevételek elfogadására, felhasználására nézve is. Javaslatokat fogunk azonkívül tenni az

1905. és 1906. év költségvetésének elfogadására, ezek keretében azon *rendkívüli felszerelési hiteleknek megajánlására*, illetőleg azon részleteknek megajánlására, *a melyeket a delegáció már megajánlott* és a melyek ezen évekre esnek.

Ugyancsak a törvényes pénzügyi helyzet helyreállítása végett kénytelenek leszünk előterjesztést tenni *Horvátországgal fennálló pénzügyi viszonyunknak törvényes rendezésére* Ausztriával való viszonyunknál fogva ajánlatba fogjuk hozni *azon országos bizottságok kiküldését, a melyek a közös kiadások számszerű megállapítására* és a közös kiadásokhoz való hozzájárulás arányának előkészítésére vannak fennálló törvényeink szerint rendeltetve, illetőleg hivatva.

Ajánlatba fogjuk hozni továbbá az állami és közszükségletek figyelembevételével a korábbi törvényeinkben megajánlott *ujonczjutalékokat. Rendkívüli és felemelt ujonczjutalékok megajánlására vagy javaslatbahozására azonban kötelezettségeket nem vállalunk.*

A vám- és kereskedelmi szerződések tekintetében *a ténylegesen életbeléptetett külföldi szerződésekkel szemben anyagi érdekeink jelentékeny sérelme a nemzetközi bonyodalmak felidézése nélkül ezen szerződéseket nem ignorálhatjuk*; kénytelenek leszünk azért ezen, a törvény tilalma ellenére létrejött szerződéseknek *alkotmányos elfogadását* kérni a törvényhozástól.

Ellenben az Ausztriával előkészített vám- és kereskedelmi szövetségre nézve, a melyre nézve szintén kihatnak ezek a nemzetközi szerződések annyiban, hogy két vámterület között vámszedés nélkül fentartandó a szabad forgalom, legalább az önálló államokhoz méltó azt a szerződési formát igyekszünk keresztülvinni, hogy *a vámszövetség*

helyett vámszerződés legyen.

És csak akkor, ha ebbeli törekvéseink semmi esetre sem vezetnének eredményre, lesziink hajlandók az 1899. XXX. törvény-cikkben gyökerező viszonyosság elvét fentartani.

Elő fogjuk készíteni a *választási törvények reformját*. Elfogjuk készíteni e reformot *demokratikus, széles alapon*, úgy, hogy a magyar állameszme, a nemzeti eszme sérelme nélkül minden hivatott tényező és *különösen a munkásosztálynak hivatott jogosultjai* érvényesíthessék jogukat az *általános szavazati jog* érvényre jutása mellett.

Ha ezt a reformot keresztülvisszük, akkor ezen új reform alapján újból megejthetjük a választást és a népakaratnak ezen immár szélesebb alapon megújuló és valóban a nemzeti egészét képviselő megnyilvánulása után *beadjuk lemondásunkat.*

A továbbiakra nézve a szabad elhatározás kölcsönösen fönnt van tartva *Mi továbbmenő kötelezettségeket nem vállaltunk s az uralkodó is fönntartotta elhatározásának szabadságát.*

Mielőtt befejezném felszólalásomat, álláspontunk jelzésére egyet ki kell emelnem hogy tudniillik a küszöbön álló eszközzel *meg fogjuk akadályozni a választási visszaéléseket és igyekszünk biztosítani a nemzeti akarat szabad megnyilvánulásának lehetőségét* és úgy ezen választások körében, mint általában működésünk egész tartama alatt és működésünknek minden terén különös súlylyal fogunk ügyelni és gondot fordítani a közéletnek tisztaságára.

Ezek azon alapelvek, melyekkel ezen *átmeneti kormányzásra* vállalkoztunk. Azt hiszem, tiszta, határozottan körülírt elvek, a melyek az ország szükségéből folynak. Ez bátorít arra, hogy kérjük támogatásukat.

Tisza István gróf beszéde.

Tisza István gróf a szabadelvűpárt feloszlásának kimondásakor a következő beszédet tartotta:

Tisztelt barátaim! Ha szemügyre vesszük az ország mai politikai helyzetét, hogy aztán a vizsgálódás alapján véleményt alkossunk pártunk feladata, kötelességei felől és határozatot hozhassunk a további teendők tekintetében, mindenek előtt hazafias örömeinknek kell kifejezést adnunk azon tény fölött, hogy az utolsó perczben, midőn már igazán a legsötétebb aggodalmakat kellett minden hazafinak táplálnia az ország sorsának végzetes fejlődése iránt, hogy mondom, a legutolsó perczben egy váratlan fordulatla sikerült megtalálni ismét a nemzet és a király egyetértésére alapított normális, alkotmányos alapfeltételeit. Végre megtörtént az, a minek megtörténtét immár ötnegyed év óta kivántuk, óhajtottuk, kértük és a minek megtörténténél — a mennyiben mi valamit tettünk — segédkezni igyekeztünk. Végre találtak módot reá azok, a kik ma a magyar nemzet politikai cselekvését irányítják, hogy levegyék a napirendről azokat a szerencsétlenül felidézett kérdéseket, a melyeknek napirendre hozatala e kérdések szempontjából sikert és haladást nem, de igenis visszamaradást, károsodást, veszélyt hozott az egész országra. És ne akadjunk most fenn azon a retrospektív kérdésen, hogy mennyi szenvedést lehetett volna a nemzetnek megkimélni, ha előbb jutottak volna erre az elhatározásra, de örüljünk rajta s fogadjuk megnyugvással, hogy ha később is, mint kellett volna, de végre is e hazafias belátástól sugalmazott eljárásra határozta magukat.

Tisztelt barátaim! Ezzel új helyzet előtt és új kötelességek előtt találjuk ma-

Kigolyózott menyasszony.

— írta: *Chalupka Rezső.* —

Az üllői és a soroksári utcák sarkán, homlokkal a Kálvin-tér fedett kútja felé, áll egy sárga falu, ócska szövegű kétemeletes ház, megtépázott külsejével inkább holmi Terézvárosba illő mint ide, a modern műépítészet óriásai közé! Ugylátszik, még a régi Pest ama szerény éveinek egyik emléke e kőhalom, midőn a Grassalkovits-teleken nem pompázott még az a tejüveges óriási két villany-lámpa, melyek vakító fényében ma öntetszelegve játszik ujjjaival malmot a nemzeti színház portása; midőn a mai Városház-téren még állandó pocsolya terül el, melynek sarában elégedetten kneippoltak a kőbányai telep-lakók ősei s a jelenlegi kálvin-téri templom helyén temető terülvén el, Pest határának ez irányban e kopott ház egyik végje vala. Az emeleteket magánfelek lakják. A térs földszinten »Kávéház« van berendezve, melynek ablakaiból száz különféle plakát figyelmezteti az áthaladót, hogy: »Itt ma és mindennap este Budapest elsőrendű női-zenekara hangversenyez, mely csupa művésznőkből áll. Uzsonnai kávé csak 10 krajczár!«

Megvallom, én rajongom a zenéért, még ha verklíből jó is, (hánszor lelkesültem én egy bizonyos ariszton »Die Tauben von

St. Mark«-jánál, egykor . . . régen!) de Budapest női-zenekarait elvből utálok. Az előadás közvetlensége, mely a hegedűt a magyar hangszerek királyává, betetőzőjévé teszi s mely hurjaival gunyt és hűséget, örömet és bánatot, reményt és kétségbeesést, mosolyt és könyeket képest fakasztani, a nők kezében annyira elveszti bűbájos hatalmát, hogy hangja szinte ellenszenvenné lesz, mint a mozdonykerekek egyhangu, elnyújtott, unalmas zakatolása. Hát hiszen nem keresek én Czinka Pannákat a kávéházi emelvények »művésznői« között, de szeretem, ha megadjuk a dudának a mi a dádaé, a hegedűnek a mi a hegedűé. E »művésznők« türhetően játszák Bécs vagy Pétervár ábrándos kerिंगőit, a provenczei mazurt, a krakkói polkát, még a sárosi »Japarobek Kapusant«-t is, de a valódi, az igazi magyar nótától oly messze állanak, mint a lóború patkós bakkancs a sarkantyus piros csizmáktól vagy Jókai Móricz a Gyulai Palyától.

Ha tehát én a kávéházba mégis csak benyitottam, önök fejtörés nélkül ki fogják találni, hogy nem annyira »Budapest első női zenekarának hangversenye«, nem is maga »Budapest első női zenekara«, hanem hogy csak inkább a plakátok azon prózai megjegyzése csábitott be engem ide, mely szerint az »Uzsonnai kávé csak 10 kr.« itt! Máshol tizenkettő s én szeretem a takaré-
kosságot.

A helyiség tömve vala. Nőkkel és férfakkal vegyest. Itt billiárdoztak, amott theáztak, mások Bachust dicsőítették, még mások Gambinust, néhányan a hírlapokba merültek, s egynémelyek a Sneider Fanival végződő poutpourrit applaudálták, melyet belépésemkor a zenekar épen bevégezett. Egy személyre való márványasztalka volt még üres csak, mindjárt az ajtótól balra; nosza, letelepedtem hát oda s egy fehér habos kávéért kiáltottam a pinczérnek . . .

Hírlapot kerestem elő s beletemetkezni iparkodtam ama nekem mindenkor szépnek maradó nap kedves emlékeibe, midőn a sors szerencse-részemül juttatta, hogy hazám legnagyobb regényírójával először üljek egy asztalnál s saját ajkairól hallhassam a magyarszó édes zengését . . . egyszerre remiszszentiaikon elmerengni s kávémat élvezni igyekeztem, (bolondja vagyok a kávénak!) midőn lelkem két szék közül hirtelen s önkénytelenül is a zenekar emelvényére kóborolt el . . . Valami szokatlan érzélem vett rajtam erőt, a mint ennek a fehér soiré öltözékbe préselt nyolcz leánynak szivhez szorított hegedűjéről egyszerre csak sirni kezdett az én régi, kedvencz nótám, sokaknak ma egy elkopott divatcikkknél már nem egyéb, de nekem felejthetetlen, örökre kedves dalom:

Nincsen csillag, mind lehullott a földre,
Nincs szeretőm, mert elhagyott örökre . . .

gunkat. Érezte azt minden hatvanhetes ebből az országban, éreztük és kifejezést adtunk annak ismételt alkalmakkor mi is, hogy végzetes csapásnak tartjuk az ország nyugodt fejlődésére nézve azt a szakadást, a mely két ellenséges táborba hajtotta a hatvanhetes liberális, magyar nemzeti politika hiveit, a mely azt eredményezte, hogy a hatvanhetesek egy része szemben találja magát a negyvennyolczasok egész erejével, a melyet a hatvanhetesek másik része támogat és a mely állapot, ha sokáig tart, nem vezethet egyébre ebben az országban, mint a hatvanhetes politika végleges romlására.

Nem tudtunk ezen a bajon segíteni mindaddig, míg az ellentáborban levő hatvanhetesek a konfliktus magvát magukban rejtő végzetes követeléseik mellett megmaradtak. Olyan áthidalhatlan objektív akadályt képezték ezek az egyesülésnek, a melyeken minden erre vonatkozó óhajtnak meg kellett törnie. De ma ez az objektív akadály megszűnt. Ma a különállásnak feltétlen, objektív szükségessége nem áll fenn, más részt talán inkább, mint valaha, áll fenn a nemzetnek az a parancsoló érdeke, hogy a hatvanhetesek minden árnyalata a közjogi alapnak s a közjogi alapra fektetett nyugodt alkotmányos életnek biztosítására siessen. Hogy mikor fog ez a cél eléretni, azt nem tudom. Mert annak biztosítása nemcsak mi tőlünk függ. De igenis tudom és érzem azt, hogy nekünk, nem állva szóba senkivel, nem alkudozva senkivel és nem kérve senkitől semmit, meg kellett tennünk azt, a mit ezen cél elérésére, ezen cél elérésének előkészítésére mi megtehettünk és ez nem lehet egyéb, mint megszüntetése annak a pártkeretnek, a mely oly nagy szolgálatokat

tett a nemzetnek, oly nagy szolgálatokat tett a hatvanhetes politikának a múltban, de a mely a mai változott körülmények között nem erőnek, nem segítségnek, de gyengeségnek forrása volna azon nagy célok szempontjából, a melyeknek szolgálatába állottunk.

Én azt hiszem, hogy tiszta és szabad helyzetet kell teremtenünk mindazokra nézve, a kik ma azért nem tehetnek a 67-es ügynek igazán szolgálatot, mert ebben a pártkeretben vannak közöttünk és azt hiszem, az a hivatás és felszabadulnak, hogy a maga helyén és a maga idején megtalálják, a helyet ismét a 67 es politika nagy céljának aktív szolgálatára.

Engedjétek meg, hogy magamról is beszéljek. Én azt hiszem, hogy ezt a helyet a magam részére akkor találom meg, hogyha egészen félreállok a közélet teréről. Az én jelenlétem ma, az én közreműködésem ma nem a közelmúlt ellentétéinek s az ezekből származott sebeknek megszüntetését és meggyógyulását, de ezeknek akaratom ellenére fentartását jelentené. Én levonom a konzekvenciákat ebben a perczen és indít erre engem még egy más, teljesen objektív körülmény is. A mennyire tudjuk, az új kormány munkaprogramja minden egyéb részben teljesen megfelel a mi elveinknek. De egy pontja van, a melynek támogatására nem vállalkozhatom. Ez az általános szavazati jognak talán szükségtelenül és mindenestre szerencsétlenül megragadott jelszava.

Ez, azt hiszem, jogosult és indokolt szempont az én személyemre nézve. Ezt egyes ember magára nézve megteheti, de végzetes szeéencsétlenségnek tartanám, ha hasonló szempontok visszatartanák a közélet terén való részvételtől és érvényesülés-

től a nemzeti társadalomnak azon nagy és kivált egyéni súlyára nézve impozáns tömegét, a mely ma a szabadelvűpárt feloszlása esetén teljes akcióképességét visszanyeri. Ezek a szempontok azok, a melyek a végrehajtóbizottság albizottságát arra indították, hogy a következő határozati javaslatot ajánlja elfogadására:

»A szabadelvűpárt a király és nemzet közötti egyetértésre alapított alkotmányos rend helyreállítást hazafias örömmel üdvözli és megelégedéssel konstatálja, hogy sikerült azon kérdéseket a napjrendről levenni, a melyek a 67-iki kiegyezés hívei közötti szakadás kiegyenlítésének akadályául szolgáltak. Ezen szakadás máris megrendítette a 67-es közjogi alapot. Az ország érdeke megköveteli, hogy ez alap összes hívei annak védelmében egyesüljenek, a mint az egyesülés objektív akadályai megszűnnek. Ilyen viszonyok között pártkeretünk fentartása azon politikai irányt gyengitené, a melynek szolgálatára alakult, ennél fogva az országos szabadelvűpárt feloszlását határozza el, s azon felhívással fordul összes elvbarátaihoz, hogy minden melléktekintetet félretéve szolgálják a 67-es kiegyezésre alapított szabadelvű nemzeti politikát azon az úton tovább, a melyen azt az ország jelenlegi viszonyai között a legtöbb sikerrel tehetik«.

Tisztelt barátaim! Én azt hiszem, hogy ha elfogadjuk ezt a határozati javaslatot, híven e párt multjához, ridegen és kéréletlenül teljesítjük hazafiúi kötelességünket. Ne kívánjátok tőlem azt, hogy ez elhatározás érzelmi momentumaira is kiterjeszkedjem. Látom, ha nem látnám is, tudom, hogy átérzitek azt mindnyájan. Biztosíthatlak róla, hogy senkisem érzi át igazabban és mélyebben, mint én. De, tisztelt barátaim,

Zápor eső csak úgy szakad, hűl a magas Egek ből
Boldogtalan csak én vagyok egyedül! . . .

Jobb kezemben a hirlappal, balomban egy elfelejtett darab kifflivel, lelkem odaragadt a zokogó hurokhoz s a bűbájós öszhang csendes akkordjain keresztül ébrenálmodozva elrepültem messze-messze . . . eper-czimeres, ős város, a te kurta szerény utczáidba, melyek összességéből ki nem telnék egy »Kerepesi-út« . . . csendes, virágos ablaku házikóidba . . .

Lelkem szemei elé került a barna árok-utcza viskó, — benne öszülő atyám gondbarázdálta homloka, — szenvedő anyám halavány, borult arcza, testvérkéim mosolygó kis társasága amott az öreg, zöld kályha körül, — az asztal, melynél egykor, régen imádkozni tanítottak, — puszta üres almárium, — a fülke hol titokban ejtettem az utolsó könnyet, mielőtt az Otthonból talán soha vissza nem térőleg kirepültem . . .

Lelkem szemei elé került a magyar-utcza virágos ablaku, kicsiny szobácska, szivemnek meleg puha kis fészke, — benne szerelem nyíló ibolyája »a legjobb, a legszebb, a nekem leggazdagabb« tündérlányka, ki az élet becsének valódi megismerésére tanított, kinek szelid vonásait édes remény-nyel őrzöm Bástya-utcza asztalomon, — a higanytermészetű testvér örökké mosolygó képe, kivel együtt irogattam leveleimet egykor a helsingforsi akadémiához és Ibsennek,

— a zakatoló varrógép, — a csicsergő sárga madár amott ajtó felett — majd búcsúóráim ünnepélyes némasága, — az elborult arcz, a piros ajkáról hangzott utolsó Isten veled — a gyűrűig . . .

Lelkem szemei elé került a Tarcza régenyes völgye, a sokat bejárt Tábor, az ódon Kalvária, hol minden kavics, minden fűszál ifjuságom gondtalan éveinek mindmegannyi hangosan beszélő barátja, — eh! ne csodálkozzanak, ha e nóta elérékenyített! Hiszen az a fehér kezű, hervadozó ajku, a gázlámpák halovány fényében oly márvány-arczu leány, ki orrában állt az emelvénynek s az első hangot játszotta, különben is a budapesti női zenekaroknál legkevésbé sem megszokott, oly érzelm-zsibbasztó közvetlenséggel alakította e dalt, mintha ujjai végéről maga a szive éringette volna az életre kelt hurokat. A többiek halkán, mint nyári alkonyatkor a haza-térő méhraj, csak züm-mögve, bár ép oly lelkesedő melegséggel, kísérték a primet . . .

Régen elhallgattak már s én még mindig fülemben csengeni érzem a kedves nóta utolsó ütemeit: —

Zápor eső csak úgy szakad, hűl a magas Egek ből,
Boldogtalan csak én vagyok egyedül!

Merengéséből női hang ébresztett fel.

»Szabad kérem!«

»Szabad kérem« visszhangzott füleimhez a csendes megszólítás s a mint szóra-

kozottan felpillantottam, előttem áll az a márványarczu, alabástrom ajku, fehér ruhás hölgy, a ki az első hangnemet játszotta. Kezeiben valami kerek, színes tálczát tartogatott, melynek azonban tarkaságát félig-meddig elfedte felülről egy arra vetett, fehér, összehajtott asztalkendő. A kisasszony tányérozott.

Mert már ez Budapesten így a szokás. Itt nincsen entrée-billet sem tetszés szerint, sem meghatározott pár hatosért, a kávéház-tulajdonos sem fizeti e művész testületet, mint az a vidéken divik; — itt minden elhegedült két piéce után a zenekar tagjai váltakozva le-lesétálnak a t. publikum közé s szemlesütött bókkal vendégről vendégre megkerülik a társaságot, piruló órczával asztalkendő alá rejtegetve a csak minden tizedigtől kapni szokott ket-két krajczárokat, a mindennapi kenyér silány garasait. Hagyomány szerű tétel, melynél a ki többet koczkáztatna, annak hivatalos praedikátuma itt »balekk« s ha mindjárt a Bánfiy Dezső báronak a keresztfia is!

»Szabad kérem!« Gépiesen a zsebbe nyultam tehát, hogy megtegyem a szokásos garasos adományt, de nem birtam »aprót« találni.

»Ejnye no (dörmögtem önténytelenül is a zsebek motozása közben) hová is tettem csak a manóban. —«

»Bocsánat, talán közelebb —« s a le-

nekünk hazafiaknak és férfiaknak kell lennünk. Hazafiaknak, kik nem néznek semmi egyebet, mint azt, a mit a közügy érdeke parancsol és férfiaknak, a kik a közérdek parancsszava előtt magukba tudják fojtani legtisztelre méltóbb érzelmeiket is.

Quod licet Jovi . . .

A mostani kormánypárt ellenzék korában egyhangulag kimondotta, hogy a póttartalékosokat az ujonczok pótlására nem szabad behívni, de ha ez mégis megtörténék, a behívás törvénytelen s az alkotmányosság azt parancsolja, hogy rögtön szabadon bocsáttassanak. Immár a hatalom polczán ülnek a törvény és az alkotmány emlegetői, de, sajnos, a póttartalékosok még mindig szolgálnak, sőt: mindenről esik említés, csak arról nem, hogy a »szerencsétlen áldozatok« hazabocsáttassanak. Megkapja a konczból a maga részét mindenki, de a nagy osztozkodás közben a kormánypárt megfélekedezik arról, hogy visszadja a póttartalékosok szabadságát.

Rebesgették akkor mindenfelé az akkori ellenzéki s a mostani kormánypárti sajtóban, hogy kárpotolni fogják a póttartalékosokat azokért a szolgálatokért, melyeket a koalíció »elvhüése« miatt tenniök kell és kellett. Igazán nagyszerű volna, ha a nemes grófok és bárók és miniszterek és képviselők, kik annak idejében oly nagyielküek voltak s csekély képviselői díjazásukat is felajánlották a póttartalékosok kárpótlására, ha most a begyűlt összegeket azok között kiosztatnák, kik a koalíciós politika bornyuját, terhét viselték. És mit szóljunk a *birói függelenségről*? Még a

ány menni akart. Hozzá vannak e gyöngéd keblek már szokva a »nincsen apróm«-féle férfi vallomásokhoz s jól tudják, hogy e képletnek valódi értelme itt egyjelentőségű avval, hogy: elmeget egy házzal odébb! Az ember evvel legfeljebb egy-egy rózsapiros foltocskát erőszakol fel a halavány leány-arczra.

»Nem, nem! kérem a félvilágért sem »közelebb.« Tessék csak még egy piczinyke békességgel lenni, mindjárt meglesz! s hatványozott türelmetlenséggel folytatam a keresést, amugy titokban meg-megtapogatózva még a zsebkendőmet is, hátha talán ada bujtak azok a szégyenlős Wekerle-fillérek, tulajdonképen pedig azért, nem-e a zsebkendőbe kötöttem őket guzsba?! Istenemre mondom, egy-össze-visszatépett, rossz bugyellárisom van csak, négy fiókja négyféle szakítva, még a boritéklapok is levedlenek róla, — azt ajándékba kaptam csak. No abban csak nem tartogathatók »apró pénzt.« — abba a bankókat szoktam fészekre ültetni — ha van!

Hiába sehogy sem birtam azt az átátkozott »aprót« meglelni. Talán mert olyat kerestem, a mi már nem is volt! Ösztönyszerűen elővettem tehát a foszladó kék bugyellárist s abból egy fontos bankót tettem ki a leány tányérára.

»Uram, nincs miből visszaadnom!« Veté ellen a leány reménytelenül, bánatosan

»darabont-kormány« sem mert ahhoz hozzányulni, annyira szentnek ítélte. Ma azonban, az »alkotmányos« érában, az igazságügy-miniszter nyíltan hirdeti, hogy »gyomlálni« fog a *birói karban*. Aki nem pariroz a bírák közül, vagy akinek más volt a jogász meggyőződése, mint neki, azt nyíltan elcsapással fenyegeti. Joggal kérdezhető ezek után: hol az alkotmányosság?

Képviselőválasztás.

Ha a napilapokat olvassuk, tömérdék képviselőjelölt néven akad meg a szemünk. Ezek között vannak valódi képviselőjelöltek, és sokkal többen vannak pseudóképviselőjelöltek. Ezek valósággal megostromolták a kormánypárt választást intéző bizottságát.

A mandátum-kontingenst parcellázó bizottság nagynehezen elvégezte már a dolgát. Megtörtént az osztozkodás, melynél a miniszterelnök nagy energiával és sok szerencsével védte az alkotmánypárt érdekeit, a mi nem csekély elégtelenséget szült a függetlenségipárt és néppárt körében.

Eddig csak közjegyzőséget, patikajogot és viszinális konczesziókat osztogathatott a kormány, most már — megfélebezhetetlenül mandátumot is adhat. Hát nem szép liberális haladás ez?

És ez a kormány vállalt az eszményi tiszta választás: az általános egyenlő titkos választói jog jegyében megbízatást ő fel-ségétől!

Nem utolsó dolog különben, hogy a kormánypárt megengedte báró Bánffy Dezsőnek is, hogy szegedi jelöltetését elfogadjja, sőt kijelentette, hogy nem állit ellene hiva-

lecsüggesztett fejjel, akkor a hajdan római szüzek Citea templomának szent homályában temetett titkaik felett s arczára a szégyenpirt mintha holmi bűvös Damara-szapannal festették volna.

»Két krajczár a közös kasszáé. A többiért vegyen magának a kisaszony Lilas de Perez vagy Essencze of Coelignát;« — mentem én őt vidámságot erőltető mosolylyal. »Kegyed tudom, bizonyára szereti az orchideákat vagy a fehér orgonavirágot. Ugyebár? Különben még annyival sem fizetem meg azt a szép, régi magyar nótát, mellyel az imént meglepett!«

»Miért mondja? Talán kenvencz dala volt ez az úrnak? — Koczáz tatta ő természetes naivsággal.«

»Nem tagadom. Az. Nekem e dal zenei érzékem Miatyánkja!«

A leány közelebb hajolt felém s sutogva folytatá:

»Ön az imént könyezett—«.

És ő mondta ezt nekem, ő, kinek kiporosodott szeme-alján most is ott ragyogott egy-egy nehéz, még legördülni rá sem ért kristálycsepp! Ő kinek gyorsított kebelemlése még világosan bizonyította, hogy e nótát ő nem a kávéházak nyers embertömegének játszotta, hanem egy valaki másnak, a köznapinál mindenestre egy jobb, egy érzékenyebb, egy ideálisabb ismeretlennek, — hátha talán saját magának . . .

talos ellenjelöltet. Valamikor az »ál-alkotmányosság« korában az volt a divat, hogy a *képviselőket választották*. A kerületek kijelöltek maguknak néhány férfit s megindult az alkotmányos mérkőzés. Akinek többsége volt, azé lett a mandátum. Ma, a legújabb alkotmányosság korszakában a kormány egyszerűen kinevezi a képviselőt. Ráír a kerületre, hogy kire kell szavazni. De tovább is van. Valamikor úgy állott a dolog, hogy a parlament függetlenül foglalhatott állást minden kérdésben. Ma más a helyzet. Ma úgy állunk, hogy a kormány tagjai irásban lekötötték magukat a királynak és nemcsak magukat kötötték le, hanem elkötelezték előre a parlamentet is még mielőtt megszületett volna. Hogy ezt fogja megszavazni, azt fogja megszavazni s hallgat majd a katonai követelésekről. És hogy a kormány föl ne süljön a királynak adott reverzalissával, a maga képére alkotja meg a parlamentet. Ez a magyarázata a képviselői ki-nevezéseknek.

Igy felosztván maguk közt a vilgot, nevetés nélkül fogják konstatálni, hogy a választás tisztaságát megóvták, s a nemzeti akarat érvényesült.

POLITIKAI KRONIKA.

A kormány tervei szerint az 1905. és 1906-iki állami költségvetésbe beállítják a delegáció által megszavazott hadsereg-felszerelési költségeknek ezekre az évekre eső részletit.

Ezekre a költségekre tervezték a négyszázmillió koronás hadügyi hitelt, a mely összegnek egy részét a delegáció már meg-

»Ha igaz, amit mond, ez az ön szívének munkája. Ön a szívet sirta bele hegedüjébe. Engedje, hogy ezt megköszönjem.«

Jobbom jobbát szoritotta.

Ő bágyadtan leereszkedett egy mellettem levő székre s aztán így, kéz kézben, ekkép folytatá:

»Hej uram, boldog is voltam valaha! Valaha régen, amott a délibábos sikságon, hol a csendes Berettyó öntözgeti Tur aranykalácsszal rengő rónáit. Én alföldi leány vagyok. Szerettem én is! Évekig ismertük egymást, évekig éltünk csak egymásnak tiszta, boldogi szerelemmel, milyennel mai nap már csak a költők eszményi alakjainál találkozunk. Viszonyunkat tudta az egész vidék. Házunk a fiatal ember előtt bármikor nyitva állt, hiszen úgy tekintettük már, mint családunk tagjának . . . Ön egy nóta hallatára sirt, — tudom. Ön érzéketlen nem lehet s meg tudja érteni, hogy e szép, oly sokak által irigyelve nézett viszonyunk mindkettőnkre mily felemelő hatással lehetett! Minden nap tizszer is találkoztunk, minden találkozásunkra újból és újból fogadtuk, hogy egymásra várunk soha nem csüggedő reménnyel, törni nem tudó bizalammal, hogy csak egymásé leszünk s ime, uram ki hitte volna akkor, hogy a végzet e fogadalmakat nem fogja szentesíteni? . . .

»Én már akkor rajogtam a cigányzenéért s szüntelen faggatásaimra atyám

is szavazta, de a magyar törvényhozás még nem. Ebben a hitelkövetelésben a következők foglalhatók: 165 millió korona az új tábori tüzérségi anyag beszerzésére, 67 millió korona különféle felszerelési költségekre és 121 millió korona a haditengerészet harc-készségének helyreállítására. Ezekre a követelésekre a delegáció a következő tétéleket szavazta meg: a tábori tüzérségi anyag beszerzésére 1904-re 15 millió koronát, 1905-re 50 millió koronát, úgy hogy a következő évekre még 100 millió korona maradt. Különféle felszerelési cikkek beszerzésére a delegáció a következő tétéleket szavazta meg: 1904-re 10 millió koronát, 1905-re 28 millió koronát, tehát még hátra van a következő évekre 29 millió korona. A haditengerészet összes követeléseire a következő tétéleket szavazták meg: 1904-re 12.5 millió koronát, 1905-re 62.7 millió koronát s így a következő évekre 45.8 millió korona maradt.

Ezek szerint a közös hadsereg és a haditengerészet hátrálékos felszereléseinek költségköveteléseinek összege a delegációk által már megszavazott összegek folyósítása után 174.8 millió korona lesz. Az ebből az összegből az 1906. és 1907. évekre eső részleteket a hadügyi vezetőség valószínűleg az ideai delegációktól fogja kérni. Csütörtökön közös miniszteri tanácskozás lesz Budapesten s megállapodnak talán a delegációk összehívásának idejében is.

Szóval a sokféle koalíciós ígéretnek a vége az, hogy megy ugyan minden, de csak úgy, mint eddig.

Az új korszak a programjának kihirdetésével egybeesik egy másik esemény, mely — bármily szempontból néz is a politikus — lehetetlen, hogy lelkében hatás és

végre nagynehezen beleegyezett, hogy hegedű órát vegyek. Ki merte volna akkor gondolni, hogy az a meggyantázni tanult vékony mogyorófa-vessző leszen egykor küzdelmeim egyetlen támaszbotja!

Már közvetlen esküvő előtt voltunk, midőn ő felutazott ide, hogy — mint mondá — rendbe hozza magát. Eget, földet ígért, mikor az állomásnál véghetetlen melegséggel megszorította kezemet s azt is, hogy lágy angol barok butorberendezést még a holnapi nappal fel fog adni a kerepesi bazár-ból. Ugy félttem ettől az utazástól, úgy szerettem volna őt lebeszélni ez útról, de ő becsületességére hivatkozott s hogy annak meg kell lennie! . . . A délutáni órákban a levélhordó egy levélkével kopogtatott be házunkhoz. Az ő nevére szólott. Elkésetten érkezett. Atyámmal soká törtük a fejünket, hogy hát most avval mi mit csináljuk, utána küldjük avagy felbontsuk-e az ibolyaszínű, szagos kis couvertet? Végre én czélszerűbbnek, de megengedhetőnek is találtam az utóbbi módot s felnyitottuk. Hiszen a tovább-küldés címét úgy sem tudtuk. Hátha valami sürgős a tartalom, a mit mi is elintézhünk? Csak egy név nélküli visitkártya hullott ki a borítékból, e titokzatos néhány betűvel:

Fekete. 1893. május 1.
Metropole.

nyom nélkül maradjon. A szabadelvűpárt tegnap teljesen feloszlott. Közel negyven évi tevékenység, felelősség és uralom után feláldozza magát a helyzet követelményeinek, első sorban a maga politikai elvei érdekében. Ha mély bánat hangulata borong is a szavakon, a melyekkel Tisza István gróf, a sokat küzdött, sokat szenvedett pártvezér az elmúlást és annak szükségét hirdette, a bukásban is értékes és messze időkire kiható az a tanulság, a melyet nyújt: az elvekért küzdeni, az elvekért feláldozni magát. Még az elfogultak szemében is megtisztul ezzel a szabadelvűpárt attól a salaktól, a mely, mint minden emberi alkotáshoz, egy hosszú-életű párt működéséhez is tapad. A 67-es eszmék erősítéséért áldozza fel magát az országnak negyven éven át legerősebb 67-es pártja, s nem akad köztük, a ki akár a hatalomért, akár érdekéért visszariadna az áldozattól s utjába akarna állani az országos béke teljességének.

A későbbi história feladata lesz tárgyi-lagos itéletet mondani a most megszűnt párt fölött. S a história nem fogja a tényeket, az alkotásokat és az embereket az elfogultság szemüvegén át nézni. S kellő értéke szerint fogja taksálni azt az áldozatkészséget, a melylyel a maga testén át utat nyitott egy új korszaknak, új törekvéseknek, új államférfiaknak, a kik tán más eszköz-ekkel akarják ugyanazt az egy, mindenképp álló czélt szolgálni: Magyarországot nagygyá, boldoggá, virágzóvá tenni.

*

A király *Jekelfalussy* Lajos altábornagyot kinevezte honvédelmi miniszternek.

*

A tisztviselői karokban egész terjedelmében folyik az ujjaszervezés. Amint hirlik,

Atyám izgatottan forgatta ujjai között az érthetetlen papírlapot s nem mondott semmit. Kérdezősködtem, kértem, hízelegtem, faggattam, — hasztalanul. Mintha e néma levélke nagyon elnémitotta volna! Nyugtalan-sága azonban azt a hatást tette reám, hogy ő «tart» valamitől. Hanem azért csak sápitozott a ruca, rikkant a sok Boglyos Kajla és Füles, hápogott a kacsa, halomra hullott a szárnyas jószág, hiszen harmadnapra esküdnünk kellett s erre még hivatalos vala egész Túr czók-mókostól. De rám már órsúlylyal nehezeden kezdett az az ismeretlen hang, meg nem nevezhető valami — a csalódás előérzete! E kellemetlen érzés következő reggel egész a kétségbeesésig fokozódott, mikor a mosakodásnál észrevettem, hogy a karika-gyűrűm az éjjel — elpattant. Uram, sohasem hittem jó és rossz előjelekben, babonára sohasem tanítottak, de ez a megfejthetetlen jelenség akkor vak-hitívé tett s én betegágyba kerültem . . .

A délután aztán megoldotta a talányt s világossá tőn mindenenek. A póstás ez alkalommal hírlapot s egy nevemre szóló kis csomagocskát hozott. Csak akkorát, mint egy gyűszű. Természetes, hogy először ezt bontottuk fel. Hát ime, képzelje, mi volt benne? A visszaküldött jeggyűrű? Nem. Egy fekete golyócska, olyan mint azok a krajcáros márvány-golyóbisok, melyekkel a fiuk a Körmöst játszá! Semmi más! Nem bir-

a régi rezim egyetlen főispánja sem marad meg. Vármegyénkbe állítólag *Ugron* Ákos, Csikmegyébe *Köllő* Lajos, Háromszék-megyébe *Elekes* Béla, Marostordamegyébe *Farkas* Albert nevezetetik ki.

A függtlen vármegyei autonomiákat a belügyminiszter táviratilag állította helyre, s a felfüggesztett tisztviselőket mind vissza-helyezte állásukba.

VÁRMEGYE és VÁROS.

A megyei központi választmány ülése.

Ő Felsége a jövő 1906—1911-iki országgyűlést f. évi május 19-ik napjára összehíván, *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter 29200—906. sz. alatt kelt rendeletével az általános képviselő választások megtartására a f. évi április 29-ik napjától bezárólag május 8-ik napjáig terjedő tíz napi határidőt tűzte ki s elrendelte, hogy a központi választmány az általános választások napját a fentebb meghatározott tíz napi határidőn belül tüzze ki. E végből a megyei központi választmányt az elnök-alispán helyett *Ádám* Albert főjegyző f. hó 19-én d. e. 10 órára vármegyház kistermében ülésre hívta össze, amikor a választási napok kitűzése és bizottságok küldése tekintetében hoznak határozatot.

A királyi meghívó levél a megyeházán.

Ő felsége az országgyűlést május 19-ikére egybehíván, ezen királyi meghívó levél kihirdetése végett Udvarhelymegye törvényhatósági bizottságát Dr. *Damokos* alispán f. hó 19-ikére rendkívüli közgyűlésre hívta

tam kitalálni, mit jelentsen e szokatlan küldemény? Eleinte azt hittem, hogy bizonyára valami csinyt rejtő czukor-holmi talán a Kertész Tódor mindig új meg új bolondos ajándék-tárgyai közül . . . Atyám azonban ennek láttára reszkető kézzel a hírlap után kapott s azt izgatottan feltépte. Feltűnő hevessége bennem is felizgatta a vért s én bár alig birtam a lábamon állani s orvosom feltétlen nyugalmat parancsolt, eszeveszett izgatottsággal szintén kitortem az ágyból a hírlaphoz. De atyámig nem juthattam el, mert szédülés és gyengeségem folytán, alig három-négy lépésnyi távolban, a földre összeroskadtam . . .

Hogy mi történt azután, azt nem tudom. Midőn betegségemből felépültem, — öntudatlanul feküdtem benne, mint valami halott — egykori szakácsnőnk lakásán találtam magam. Ő adta tudtomra, hogy árva vagyok! Házunk, telkünk még az azokra felvett kölcsönök törlesztését sem futotta ki. Hogy atyám hogy került oda a Berettyó-parti füzes, virágos földhalom alá: Tur lakói sohasem akarták nekem megmondani. — — A hírlap szintén nem került többé kezembe sohasem. Mit jelentett az a titkos névjegy? Mit jelentett az a fekete golyó? Az egész-ből ma is annyit tudok csak, hogy a »Metropole« az egy szálloda a Kerepesi-uton s a mit kérdezősködésemre a ház-mesterünk a minap elbeszélte, hogy amint két férfi összeül

össze. A közgyűlési meghívó egész terjedelmében a következő: »Ő császári és apostoli királyi Felsége az 1906—1911-ik országgyűlést a folyó évi május hó 19-ik napjára legkegyelmesebben egybehívni méltóztatván, a kegyelmes királyi meghívó levél kihirdetése végett tartandó rendkívüli közgyűlés határidejét *folyó év április hó 19-ének délelőtti 9 órájára* tűzöm ki. Van szerencsém ennél fogva Czimet felkérni, hogy fent jelzett időben a vármegyeház dísztermében kezdetét veendő rendkívüli közgyűlésre megjelenni sziveskedjék. Ezen rendkívüli közgyűlés egyetlen tárgya a kegyelmes királyi meghívó levél kihirdetése. Főispán helyett: Dr. *Damokos* Andor, alispán«.

HAZAI IPAR.

Haladás utján.

Azt hiszem nincs senki közöttünk, ki józan ésszel ne keresné hazánk közjavát s már az idők folyása mutatja, jelöli az utat egy szebb jövő felé: a gazdasági önállóság megteremtésére. A milyen reményteljes szívet vártuk a feltámadás dicső ünnepét, ép oly sóvárogva várjuk az önálló vámterület megtestesülését. Nem kell elbizakodnunk, hogy egy erős, nemzeti kormány ál hátunk mögött, mert még feltámadásunk nem végleges. Ujmutatás csupán csak arra nézve, hogy bátorsággal és kitartással álljunk sorompóba közgazdaságunk, iparunk felvirágoztatásáért. Ama nagyszerű küzdelmet ne hagyjuk félbe, a melyet a válság kitörésekor népünk oly fenséges módon megindított. S mikor ránk sújtott csapások sulya nem ütött agyon, akkor jelen nyugodalmas, beállott munkaadó időben fokozottabb mérvben, a szorgalom

játszani a dominó vagy a sakkasztalnál, úgy létezik egy olyan játék is, melyet egy olyan fekete és egy fehér golyócskával játszanak, csak hogy ezeket nem lökik, mint a billiárdnál szokás, hanem kézzel huzzák... Nem is oly nyilvánosan játszanak ilyenekkel, mint a billiárd golyóival, hanem csak elrejtözve, titokban, zárt ajtóknak mögött... Ő mondotta azt is, hogy az a rejtélyes névjegy bizonyára holmi »saldirozás« végett beküldött számla-féle lehetett s hogy az a fekete golyócska az én soha viszont nem látott vőlegényemnek alig ha nem egy valami játszmában a maga részére kihuzott ily feketéje vala...

Az emelvényen hangolni kezdett a zenekar.

»Megbocsát, hogy távozom, de minden napi kenyérkeresetem... Elment...

Lelkemet oly végtelenül fájósan érintette e nem kérdezett, őszinte vallomás, hogy e perczen egyedül sajnálatra méltót a földön csak benne láttam, — a kigolyózott menyasszonyban. Hej most már értettem, honnan e zokogó fájdalom, e sirni tanító bánat, mikor szívéhez szorított hegedűjéről az én kedvencz melódiám felhangzott. Hiszen százszorta inkább ez egyuttal az ő lelkének hattyudala! Enyém belőle csak a dallam, övé a keserű nóta szövege is!

»De még egy kérést, uram. Ne haragudjék rám, de vegye ön vissza forintját, én nem fogadhatom el. Ön az imént sirt s

minden erejével dolgozzunk és védelmezzük iparunkat. A politikai helyzet ne változtassa munka kedvünket, sőt sarkaljon, hogy ha hasonló csapás érne is, erős nemzeti vagyonosodás elérésekor az ne találjon készületlenül bennünket!

Ha a bőszi vihar elkerülte hazánk táját, ha gonosz kezek zavart-zavarra halmóztak: az el is mult, most révparthoz érünk; ha népünk népünkért élve, hazafiui kötelesség teljes tudatával megbecsüli a magyar iparos munkáját s az viszont jutalmaz szép és tartós terményével.

A felébredt nemzet magához méltó lesz akkor, ha önön magát nem kicsinyli, hogy nem tud alkotni, s ha nem engedi át magát teljesen az örömmámornak, azzal nagyságát mutassa meg; mert az emberek élete rövid, de a nemzeté, Magyarországé örök. Minket nem védelmezhet más mint szorgalmunk, hagyományos történeti multunk s ez arra készlet, a nagy nemzetek sorában, mint hajdan harcias erényünkkel, úgy most hangya szorgalommal vivva ki egy gazdag iparos országot magunknak, hogy helyet és tiszteletet parancsoljon ott. Csak erős gazdasági alapon nyugvó ország állhat fenn. Népünk törekedjék erre a hazai iparpártolással, különben beteljesednek Tompa szavai: »Pusztulunk és veszünk, mint oldott kéve, szét hull nemzetünk«.

M. T.

TOLLHEGYGYEL.

Miért ettük meg a pékát? Kérdezi U. G. a »Nap« egyik vezércikkében. Miért? Hogy béke legyen. Egy betű különbség az igaz, de hát egy betű különbségért nem

nekem ily drága elismeréssel még senki sem adózott itt Budapesten, fájdalmanak. Krajczárokat lehet tányérozni, de könyeket nem! Végtelenül restelleném, ha e pénz nálam maradna!

Kérő jobbát nyujtotta felém. Kénytelen voltam e kezét még egyszer barátságosan megszorítani, ha lelkületeimmel összeütkezésbe jönni nem akartam. Sohasem hittem volna, hogy a kávéházi emelvényeken, hová női zenekarok hangversenyével csábítgat a tarka plakát, egy ily igazán jobb sorsra érdemes, nem köznapi alakkal is valaha találkozzam...

A zenekar valami polonaise-hez látott.

Az amazzal ellenkező hatást nem birtam befogadni. Nem szeretem még az itálban sem a keverést. Azt meg épen nem teszem, hogy egrire holmi bácskai sváb gyomornak való limonádét igyam. Fizettem és távoztam.

Régen kint jártam már a kecskeméti utcában s lelkemben még egyre hangzott az a megrikatott, bolond kis nótám:

Záporosó csak úgy szakad, hull a magas Egekéből!
Boldogtalan csak én vagyok egyedül...

Pedig dehogy voltam az! Dehogy vagyok az!

(Budapest.)

egymást irtották-e a görögök hajdan a keletrómai császárságban?

Szép az önzetlen honfi érzélem, vagy a képviselőjelölések vármegyénkben. A székelyudvarhelyi városi kerületben jelöltek: Szakáts Zoltán, Dr. Kovácsy Albert, Dr. Pál Ernő. — Az oláhfalvi választó kerületben: Simkó József budapesti tanár, Emberi Árpád, Orosz Lajos, Orbán János gyógyszerész, Mártonfi Imre, Szakács Péter, Beck Gyula. A székelykereszturiban: ifj. Ugron Gábor, Dr. Gyarmathy Dezső, Józán Miklós, Pap Mócsi, Dr. Viola ügyvéd stb.

Éljen a béke — marakodjunk.

Hol a boldogság mostanában?

Barátságos hűvös szobában!

A »Borsszem Jankó« e heti száma egy képet közöl. Czim: kép-szöveg nélkül. Ábrázol pedig a kép egy éhes, himnemű kutya-falkát, mely egymást ádáz gyűlölettel marja a husos fazék csontjaiért. — A ki a rébuszt megfejti, jutalmul kapja Kossuth Ferencz ajánló levelét az oláhfalvi mandátumra.

Apropos, oláhfalvi mandátum. Eddig csak 7 »hivatalos jelölt« tülekszik a »legszebb ajánlatokkal«. — Micsoda lélekemelő küzdelem a nemzeti akarat megnyilatkozásáért! Olyik jelöltnek még az orra hegye is tulipános a lelkesedéstől.

Beck Gyula bekvánkozik képviselőnek Oláhfaluba és nemsokára bekvőzött a mandátumért. A hangulat elég béckés Oláhfaluban. Ez *Simkó*-ra nagy bekvő, mert megtörténhetik, hogy *Beck* uram *elsimkofálja* előle a mandátumot. Így természetes, hogy a többi jelöltek is megbekvőnek vele szemben. Hát ezért ették meg a bekvő?

A szabadelvűpárt tehát feloszlott — ez a küzdelem egyik eredménye. Most aztán felcsendül a temetési ének. A szidalmak haragos tengerének hullámai hányják vetik a leszőgött koporsót.

Ez igen helyes. Vannak emberek, kik az őseiktől örökölt vagyont prédálják s ha ez is elfogyott, elődeik gyalázásából varrnak üres tarisznyájukra himet.

Egy tanácsot azonban adhatunk a koalíciós lapoknak. Sziveskedjenek arra való figyelemmel hangszerezni, hogy az új kormányelnök ur egy héttel ezelőtt még tagja volt a szabadelvűpártnak. Darányi és Andrássy miniszter urak pedig a szabadelvűpárt fennállása óta annak miniszterei és 1904 november 18-ig állandó oszlopai voltak. Eltekintve attól, hogy rövid ideig, mint önként belépő, kultuszminiszter ur is oda tartozott, míg a párhuzamos üléseket a párt meg nem zavarta. Végre is 67. után történt minden fejlődés és haladás a szabadelvűpárt nevéhez fűződik. Nos hát talán »eztet is valami.«

Változás a „Székely Ujság“ életében.

Lapunk kiadóbizottsága a politikai fejlemények után befejezettnek tekintti misszióját.

Tegnap tartott ülésében azt a határozatot hozta, hogy miután a béke ügye dülőre jutott s a lap sarkalatos programja is megvalósul, a lapot eddigi szellemi és anyagi támogatásában továbbra nem részesíti.

Alólirott meg lévén arról győződve, hogy ezen egyedüli független lapra az ellenőrzés gyakorlása és a programnak most megvalósulásra nem kerülő többi pontjainak propagálása, a jövő előkészítése érdekében feltétlenül szükség van: arra az elhatározásra jutottam, hogy *a lapot egyelőre saját csekély erőmre támaszkodva továbbra is fenntartom.* Az anyagi eszközökhöz mérten a lap terjedelmében a jövő számtól kezdve változás áll be, amennyiben nagyobb formátumban 4 oldalon jelenik meg. Ez a változás azonban csak a külsőre vonatkozik; a mit terjedelemben veszít a lap, igyekszem a tartalom tömörségével pótolni. Mihelyt annyi előfizetőm lesz, amennyi a költségek fedezésére elégséges, *mostani előfizetési díj mellett hetenként kétszer fogom kiadni.*

Ha olvasóim is úgy vannak meggyőződve, miként én, e lap *szükséges voltáról*, sziveskedjenek a mellékelt postautalványon előfizetni. Közérdeket szolgálók a legteljesebb önzetlenséggel és a közérdek nevében kérem és várom a támogatást.

Előfizetési árak:

1 évre	8 kor.
1/2 évre	4 kor.
1/4 évre	2 kor.

Lelkészek, tanítók, községi előjárók fele áron kapják.

Székelyudvarhelyt, 1906. ápr. 19.

Dr. TÖRÖK PÁL
felelős szerkesztő
és laptulajdonos.

HIREK.

Eljegyzés. Ravasz Árpád előbb székelyudvarhelyi most budapesti ref. főgimnáziumi tanár eljegyezte, Kassay F. József királyi tanácsos kedves leányát, Paulát.

Tűzvész. Nagypénteken Fenyéden négy gazdának leégett háza, csüre minden felszereléssel együtt. A tüzet sikerült lokali-

zálni. Amint hírlik gyújtogatásból eredt. De alig szűnt meg a kiállott félelem hatása, most kedden, 17.-én este újra kiütött a tűz az előbbi égés szomszédságában, Gergely Mártonné csüreében s rövid idő alatt három gazdának csüre égett le. A kár nagy, s alig térül meg valami a biztosításból. — Ugyancsak 17.-én este Árvátfalván is nagy tűz volt, a melynek két ház és több gazdasági épület eset áldozatul.

Bikavásár Csikszeredán. A Csikvármegyei Gazdasági egyesület ez évi XVIII-ik bikavására f. hó 4-én tartatott meg Csikszeredában, élénk felhajtás mellett, melyben a szomszéd Háromszék- és Udvarhelyvármegye tenyésztői is résztvettek. Képviselve volt a vásáron Teleky Arvéd gróf brassói tenyészete is 8 drb bikával. A vásáron jelen volt a kerület, állattenyésztési felügyelő, Likl Károly, ki a községek számára 10—15% kedvezményes áron, részletfizetés mellett mintegy 18,000 korona árban 31 drb bikát vásárolt. A legdrágább bika 800 koronán, a legolcsóbb 440 koronán kelt el. Az átlagár 560 korona volt. A vásár élénkítésére mindenestre jelentős befolyással volt a földmivelügyi kormány azon intézkedése, hogy a szegényebb községek részére vásárolt bikák árából 10—15% engedtetett el.

Meghívó. Az Udvarhelymegyei Tanító-Egylet »Homoródvidéki Járasköre« f. évi április hó 26-ik napján, d. e. 9 órakor gyűlést tart Abásfalván a közs. iskola helyiségében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Előző gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 3. Gyakorlati tanítást tart Kiss Mózes helybeli közs. tanító. 4. A Földes G.-féle Népoktatásügyi törvény javaslatot ismerteti Györfi István homoródszentmártoni közs. tanító. 5. Szavalatot tart Székely Gábor telekfalvi közs. tanító. 6. Az »Uj Tantervet« ismerteti Vári Elek homoródkeményfalvi áll. tanító. 7. Felolvasást tart Pataky József magyardályai áll. tanító »Minő családi körülmények között élnek a hazugsághoz szokott tanítványaim?« című tételről. 8. Négyes énekszólammal ének, előadják: Kiss Mózes, Deák Mózes Derzsi Géza és Vári Elek köri tag. 9. Jelentések, indítványok. Bejelentett indítvány: »az ebédidjak felemelése tárgyában«. A jövő gyűlés helyének s tárgysorozatának magállapítása. 10. Általános tisztujtás. A közgyűlésre a kör tagjait s tanügybarátokat tisztelettel meghívom. Homoródmás, 1906. évi április 9. Kriza Sándor, köri elnök.

Jámbor óhajítás. A »Székelyudvarhely« Ember János kir. tanfelügyelőt, miután előbb elhaláloztatta, most penzióba teszi. A tisztviselő nyugdíjazását törvény szabályozza. Ember János majd csak akkor megy nyugalomba, mikor a törvény értelmében menni lehet. Addig marad hivatalában és teljesíti kötelességeit.

A vármegyék ellenállása. A »Vármegye« közli a következő kimutatást a vármegyék állapotáról bezárólag április negyedéig: I. Teljes ellenállás. (A hol a törvényhatósági bizottság és a tisztikar is ellenáll): 1. Abauj, 2. Bars, 3. Csanád, 4. Maros-Torda, 5. Pest, 6. Sopron, 7. Szabolcs, 8. Szatmár, 9. Zala, 10. Zemplén. II. Törvényhatósági ellenállás. (A hol a törvényhatóság ellenáll,

de a tisztikar az önkéntes adó és ujonczkérdésben ki van kapcsolva): 1. Békés, 2. Bereg, 3. Borsod, 4. Csik, 5. Csongrád, 6. Fejér, 7. Győr, 8. Hajdu (kir. biztos), 9. Háromszék, 10. Heves, 11. Hont, 12. Hunyad, 13. Jásznagykunszolnok, 14. Kolozs, 15. Komárom, 16. Moson, 17. Nógrád, 18. Sáros, 19. Somogy (kir. biztos), 20. Szepes, 21. Szilágy, 22. Szolnok-Doboka, 23. Tolna, 24. Torda-Aranyos, 25. Ung, 26. Veszprém. III. Elvi ellenállás. (A hol elítélő határozatokat hoznak a kormány ellen, de eddig tényleges ellenállást nem fejtettek ki): 1. Arad, 2. Bács, 3. Esztergom, 4. Gömör, 5. Nyitra, 6. Krassó, 7. Pozsony, 8. Turóc, 9. Terencsén, 10. Udvarhely, 11. Vas, 12. Zólyom. IV. Várakozó állásponton. (A hol tudniillik sajnálkozó határozatokat hoztak a kormány ellen, vagy a hol az országgyűlés összehívását követelték, de határozottan rosszalást a kormánynak még nem szavaztak): 1. Árva, 2. Bihar, 3. Liptó, 4. Nagyküküllő, 5. Ugocsa. V. A hol nincs ellenállás. (A hol tudniillik, vagy nagyon mérsékelt hangu politikai határozatokat hoztak, vagy a hol egyáltalán nem hoztak politikai tartalmu határozatokat): 1. Alsó-Fehér, 2. Baranya, 3. Beszterce-Naszód, 4. Brassó, 5. Fogaras, 6. Kisküküllő, 7. Máramaros, 8. Szeben, 9. Torontál, 10. Temes. A vármegye autonómiaja föl volt függesztve: 1. Hajdubán, 2. Maros-Tordában, 3. Pestvármegyében, 4. Szabolcsban, 5. Somogyban, 6. Zalában.

Vasúti előmunkálat. A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter gróf Teleki Ádámnak a magyar állam vasútak Homoród államától Mirkvásár, Zombor, Homoród-ujfalu, Homoródkarácsonyfalva, Oklánd, Homoródmás községek érintésével Lovéteig vezetendő szabványos nyomtávu helyi érdekű vasutvonalra adott előmunkálati engedélyt meghosszabította. Ezen vasúti vonal kiépítése a Homoródmáson legujabban talált gazdag kőszénrétegeknek, — amelyek közül némelyik a 6 méter vastagságot is meghaladja — kiaknázására nagy befolyással lesz. Ugy a vasúti vonal kiépítésének előmunkálatait, valamint a kőszénrétegek feltárását — amint értesülünk — az Erdővidéki Bányaegetlet részvénytársulat még ez év folyamán megindítja.

Hirdetések.

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régiónak bizonyult háziszert, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvényről, csúznál és meghűtéseknel bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosság legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest.

Richter gyógyszerertára
és „Arany oroszlanhoz“, Prágában.
Elisabethstrasse 5 uhu. Mindennapi szétüldés.

Mühle-magvak a legjobbak

Mühle Árpád
Temesvár

Hirdetések

felvétetnek

a kiadóhivatalban

Székelyek találkozó helye Budapesten

Putzer György vendéglősnél, az Andrásy-
utal átellenben, a Lipótvárosi Bazilika kö-
zelében, a Váci-körút 14. sz. alatti étter-
meiben, melyek egyuttal az V. VI. és VII.
kerület előkelő köreinek találkozó helyei.
Az egész Budapesten itt van a legkitünőbb
és legolcsóbb konyha. Egy ebéd (6 fogás)
csak 1 k. 50 fillér.

PUTZER GYÖRGY vendéglős.

Ha köszvényben, reumában szenved,
ne kísérletezzen semmiféle szerrel, hanem vegyen 1 üveg
Dr. Fleisch-féle Köszvény-szeszt

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derék
fájdást kezek és lábak gyengeségét ütés, erőltetés, rán-
dulás, fízamodásból származó fájdalmakat és dagana-
tokat biztosabban gyógyít, mint bármely más külső
vagy belső gyógyszer. Hatása a legrövidebb idő alatt
észlelhető, még a legrégebb bajoknál is, me yeknél sem
fürdő, sem gyógyszer nem használt

Kapható a feltalálónál, és egyedüli ke-zítőnél.

**Dr. Fleisch Emil „Magyar Korona“
gyógyszertárban**

Győr, Baross-ut 24 szám. Budapesti főraktár: Török
József gyógyszertárban. Budapest VI Király-utca 12
Andrássy-ut 26 szám

1 és fél decziliteres üveg ára 2 korona Huzamosabb
használatra való »Családi« üveg ára 5 korona, 3 kis,
vagy 2 »Családi« üveg rendelésénél bérmentve után-
vettel küldjük.

Ganz és Társa villamossági részvénytársaság

Budapesten

**! Izsákosság!
nincs többé!**

Kívánatra bárkinek bermentesen küldünk
egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel
vagy szeszesitalban egyformán adható
az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden
szőbese a tartozkodásról, mert csodahatású
ellenszennessé teszi az iszákosnak a szeszesitalt.

A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy
azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt az
ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak
nem is sejtí mi okozta javulását

A COZA családok ezreit békítette ki ismét,
sok sok ezer férfit a szegény és becselenségtől
mentett, kik később józan polgárok és ügyes
üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó
utra, és szerencséhez segített és sok embernek
életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cozaport tulajdonosa, mind-
azoknak, kik kívánják, egy próbaidőre és egy
kiszámlázott irásokkal telt könyvet díj és költség-
mentesen küld, hogy így bárki ki is meggyőződ-
hessen biztos hatásáról. Készekedünk, hogy az
egészségre teljesen ártalmatlan

INGYEN PRÓBA 571 szám
Vágja ki ezen szelvényt és küldje
be az intézetnek
Levelek 25, lev.-lapok 10 fjérrrel
bermentesítendők 1

GOZAINSTITUTE

(Dept 57)
62, Chancery Lane, London
Anglia

Liniment. Capsici comp.,
Richter-féle Mergony-Pain-Expeller.

Ezen olismert kitünő és
fájdalomcsillapító bedöröslésül
használt házszer bevá-
sárlásánál, — a mely
minden gyógyszerárban
kapható, — mindig figye-
lemmel legyünk a „Mer-
gony“ védjegyre.

Hirdetések
olcsó árban felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Remek 6 szem ká- vés készlet minden szinben csak 95 kr. f. 1.90 1.40	Finom joaur 6 sz. kávés készletmin- den színben csak f. 2.20 f. 2.90 3.45	Minden család pénzt takarít		Remek 6 szem. vá- szon Damaszt Gar- nitura csak f. 2.10 2.90 3.40 f. 3.90	Szép mintázott vászon törülköző 6 drb csak f. 1.25 1.72 1.90 f. 2.10
30 rőfös vég bórvászon csak f. 3.65	30 rőfös vég bórvászon csak f. 4.95	30 rőfös vég irlandi vászon csak f. 4.15	30 rőfös vég Gyöngyvászon csak f. 5.45	30 rőfös vég rumburgi vászon csak f. 5.60	30 rőfös vég I-a rumburgi vászon csak f. 6.40
50 rőfös vég bórvászon csak f. 8.25	50 rőfös vég irlandi vászon csak 9.45	50 rőfös vég rumburgi vászon csak f. 10.40	30 rőfös vég jó min. chiffon csak f. 4.65	30 rőfös vég R. Chiffon csak f. 5.40	30 rőfös vég R. R. Chiffon csak f. 6.85
30 rőfös vég csikos Kanavász csak f. 3.25	30 rőfös vég csikos és koczkás I-ma kanavász csak f. 4.55	30 rőfös vég finom kanavász csak f. 5.40	35 rőfös vég kanavász külön- legesség csak f. 6.40	30 rőfös vég fehér csikos csinvat ágyhu- zatra csak f. 6.35	30 rőfös vég virágos fehér csinvat ágyhu- zatra csak f. 7.40
Remek női ing vaszonnól, kézi hímzéssel csak 85 kr. f. 1.15 f. 1.55	Remek női Chiffon ing schweizi hím- zéssel csak f. 1.10 f. 1.42 f. 1.74	Remek női háló Corseta nagy vá- lasztékban csak 98 kr. f. 1.25 f. 1.56	Remek női chiffon nadrág csak 90 kr. f. 1.18 f. 1.45	Remek Chiffon alsó szoknyák hímzéssel csak f. 1.35 f. 1.75 f. 2.25	Remek Cloth és posztó alsó szok- nyák csak f. 1.65 f. 2.15 f. 3.22
Varrás nélküli vá- szonlepedő 2 mtr hosszu és másfél mtr széles csak 92 kr.	Varrás nélküli re- mek vászonlepedő 2 mtr hosszú és másfél mtr széles csak f. 1.05	Nemzetközi keresk. ügynökség Budapest, Kerepesi-út 65. l. em.		Remek selyem Clot paplan min- den színben csak f. 3.95	Remek Cashmir paplan minden szinben csak f. 3.55